

Aan de raad van de gemeente Emmen

team
Beleid leefomgeving

ons kenmerk 21.000627	zaaknummer 145880-2021	bijlage	behandeld door van Heteren	BSN
datum 19 mei 2021	telefoon 14 0591	fax	e-mail gemeente@emmen.nl	
onderwerp Drentse Zonneroute A37				

Geachte leden van de raad,

Aanleiding

Met bijgaande brief willen wij uw gevoelens/zienswijze vragen over het project Drentse Zonneroute A37, specifiek op het ontwerp Provinciaal Inpassingsplan en ontwerp Beeldkwaliteitsplan.

Inleiding

Het ministerie van Economische Zaken en Klimaat heeft in het Pilotprogramma Hernieuwbare Energie op rijks(waterstaat)gronden 10 pilotprojecten aangewezen in Nederland. Eén van deze pilotprojecten is de Drentse Zonneroute A37. Rijkswaterstaat is initiatiefnemer en de Provincie Drenthe is het bevoegd gezag. Bij het project zijn meerdere partijen betrokken, te weten, de gemeenten Coevorden, Hoogeveen en Emmen, Enexis en RENDO.

Tijdens de noordelijke klimaatop in 2017 hebben Rijkswaterstaat, de Provincie Drenthe, de gemeenten Hoogeveen, Coevorden en Emmen, Enexis en RENDO een intentieovereenkomst getekend tot verkenning van de realisatie van de 'Drentse Zonneroute A37'. Met een tweetal doelen:

- Een icoonproject waarbij grootschalige energieopwekking op een landschappelijk en maatschappelijk verantwoorde wijze kan worden ingepast.
- Zoeken naar nieuwe waarden, kansen en leereffecten die ontstaan voor en bij de betrokken partijen in relatie tot de risico's die worden gelopen.

Ambitie van de gemeente

De gemeente Emmen streeft naar een CO₂-neutraal Emmen in 2050. Met energieneutraal wordt bedoeld dat het energiegebruik volledig uit duurzame energie bestaat. Deze ambitie is opgenomen in de Energienota "Emmen geeft Energie". De Drentse Zonneroute A37 kan bijdragen aan het realiseren van deze ambitie.

Drentse Zonneroute A37

Het project omvat een zonneroute langs de A37 over een lengte van 42 kilometer in de gemeenten

Coevorden, Hogeveen en Emmen. Dit houdt in zonnewanden en zonnepanelen in lijnopstelling of vlakopstelling langs de A37 of in knooppunten en aansluitingen. Zonnepanelen in lijnopstelling zijn lange stroken van zonnepanelen die parallel aan de weg achter een geleiderail (vangrail) dicht tegen elkaar geplaatst zijn. Met een zonnewand wordt een (verticaal) scherm van zonnepanelen bedoeld. Aan de zonnewand is een maximale hoogte van 6,5 m toegekend. In Emmen staat een zonnewand opgenomen aan de noordzijde van de A37 (tussen hectometerpaal 29,5 en 32,3, ongeveer tussen de aansluiting Veenoord en de Ericasestraat). Benadrukt wordt dat een zonnewand optioneel is en dat afhankelijk van het draagvlak bij omwonenden van deze optie gebruik wordt gemaakt of niet. Er zijn varianten mogelijk in de uitwerking qua hoogte. Vlakopstellingen in de gemeente Emmen zijn mogelijk bij de aansluitingen Veenoord, Schoonebeek (Emmen-Zuid), de onderdoorgang Ericasestraat, en de aansluitingen Klazienaveen (Emmen-Oost) en Zwartemeer. Een beschrijving van de opstelling is opgenomen in het Provinciaal Inpassingsplan (PIP).

In 2018 is tijdens de verkenningsfase een Esthetisch Programma van Eisen (EPvE) opgesteld. Het EPvE vertaalt de projectambities met betrekking tot ruimtelijke kwaliteit en vormgeving in kwaliteitseisen voor de realisatie van de Drentse Zonneroute A37. De zonneroute moet op verschillende tracés van de A37, samenhangend esthetisch één geheel vormen. De stuurgroep Drentse Zonneroute A37 (bestaande uit bestuurders van de deelnemende partijen) hebben het EPvE in 2019 vastgesteld. Begin 2020 is het EPvE, dat mede op basis van de input van inwoners vanuit de drie gemeenten is opgesteld, aan inwoners gepresenteerd en teruggekoppeld met informatiebijeenkomsten in de drie gemeenten.

Beleid van de gemeente

De gemeente heeft verschillende geldende beleidsdocumenten waarnaar gekeken wordt bij het afwegen van deze ontwikkeling. Dat zijn:

- De *Structuurvisie Emmen, zonneakkers (2015)* waarin beleid is geformuleerd om de ontwikkeling van grondgebonden zonnepanelen te kunnen faciliteren, ter ondersteuning van de doelstelling om de gemeente Emmen in 2050 CO₂ neutraal te laten zijn;
- *Bestemmingsplan Buitengebied* met in bijlage 2 van de planregels het rapport 'De Gemeente Emmen in het perspectief van het landschap', waarin de aspecten stedenbouwkundige structuur, landschap en cultuurhistorie worden beschreven;
- De Cultuurhistorische waardenkaart Emmen met rapportage in erfgoedportaal Hierkomjijweg: https://zoeken.hierkomjijweg.nl/resultaten.php?nav_id=1-0
- Erfgoedbeleidskaart via de website van gemeente Emmen: <https://gemeente.emmen.nl/erfgoedkaart>.
- De Welstandsnota Gemeente Emmen, waarin geregeld is welke welstandseisen waar in de gemeente van toepassing zijn.

Conclusie – Drentse Zonneroute A37 past niet in gemeentelijk beleid

In geen van de bovengenoemde beleidsdocumenten is de mogelijkheid opgenomen voor de realisatie van een zonneroute. Het voornemen voor de Drentse Zonneroute A37 past niet binnen het geldende beleid van de gemeente Emmen.

Planfase is gestart

In 2020 is een start gemaakt met de planfase, na een besluit van de stuurgroep Drentse Zonneroute A37. In de planfase worden belangrijke aspecten als milieueffecten, veiligheid, mogelijkheden om de opgewekte stroom te kunnen transporteren via het elektriciteitsnetwerk, de businesscase en de uitwerking van de locaties en het ontwerp verder onderzocht en uitgewerkt. De planfase moet in 2022 gereed zijn.

Provinciaal inpassingsplan en Beeldkwaliteitsplan

Om de Drentse Zonneroute A37 planologisch te regelen is gekozen voor een Provinciaal Inpassingsplan (PIP), die voor de drie betrokken gemeenten geldt. Een PIP is een bestemmingsplan op provinciaal niveau, waarin planregels zijn opgenomen voor het project. Na de vaststelling door provinciale staten van het PIP, ligt de bestemming voor de betrokken gronden voor de komende tien jaren vast. De gemeente Emmen is betrokken bij de voorbereiding van het PIP.

Voor dit PIP is een beeldkwaliteitsplan (BKP) opgesteld door de provincie Drenthe. De uitgangspunten in dit BKP komen voort uit het EPvE. Het BKP beschrijft onder andere waar de zonnepanelen (en zonnewanden) komen, hoe deze geplaatst worden en welke basiseisen gelden voor de opstellingen van zonnepanelen. Dit heeft onder andere betrekking op de maatvoering, kleur en plaatsingshoek van de zonnepanelen. De verschillende opstellingen (vlakopstellingen, lijnopstellingen en zonnewanden) zijn in het BKP opgenomen. Hoe de hoogte, kleur en achterzijde van de zonnewand bij Emmen er uit moet zien is nog niet bepaald.

Door dit BKP onderdeel te maken van de planregels van het PIP wordt de uniforme uitvoering en de uitgangspunten (uit het EPvE) van de Drentse Zonneroute A37 geborgd. Het BKP geldt daarmee als toetsingskader voor de vergunningaanvraag voor het bouwen van (delen van) de Drentse Zonneroute A37. De gemeente Emmen dient vergunningaanvragen te toetsen aan (de uitgangspunten van) het BKP. Het BKP moet opgenomen worden in het gemeentelijke welstandbeleid.

Participatie en communicatie

Participatie is een belangrijk onderwerp binnen de energietransitie en binnen dit project. Er wordt onderscheid gemaakt tussen beleid-, proces- en projectparticipatie.

Beleidsparticipatie

Dit is de participatie die plaats heeft gevonden bij de totstandkoming van de Structuurvisie Emmen, Zonneakkers.

Procesparticipatie

Op digitale wijze is geprobeerd de verbinding met de inwoners en belanghebbenden te blijven zoeken. Eind 2020 is een webinar georganiseerd waarin een verbeelding is gegeven hoe de Drentse Zonneroute A37 er mogelijk uit komt te zien. Op het traject bij Emmen is de Zonneroute gevisualiseerd (zowel een ingetekende interactieve afbeelding als een video vanuit een auto op de A37). In maart jl. is een (digitale) informatieavond voor inwoners van Emmen georganiseerd. De informatieavonden worden goed bezocht. Via <https://a37.ik-doe-mee.nl/map> kunt u de visualisatie bekijken.

Om inwoners en geïnteresseerden een beeld te geven wordt in juni 2021 een *proefopstelling* geplaatst. Gedurende een aantal weken gaan drie potentiële leveranciers van zonnepanelen de beoogde panelen neerzetten om te kunnen bekijken. De locatie van de proefopstellingen in Emmen is de parkeerplaats naast het gemeentehuis. De panelen worden zowel horizontaal als verticaal geplaatst. De plaatsing van de proefopstelling is in dezelfde periode dat het ontwerp PIP met het BKP ter inzage liggen. Er wordt een proces gestart om (direct) omwonenden van het beoogde traject te betrekken bij de realisatie van een zonnewand in Emmen.

Projectparticipatie

De gemeente vindt het belangrijk dat inwoners en ondernemers kunnen profiteren van de hernieuwbare energie die in Emmen wordt opgewekt. Dit is verwoord in de "beleidsnotitie maatschappelijke draagvlak", die als onderdeel van de Structuurvisie Emmen, Zonneakkers is vastgesteld.

Daarop lopen twee ontwikkelingen:

1. De drie gemeenten Hoogeveen, Coevorden en Emmen werken aan een gezamenlijk participatieplan, waarin lokaal eigendom (financiële participatie) voor dit project wordt vormgegeven. De Emmense aanpak uit de beleidsnotitie is hierbij een belangrijk vertrekpunt.
2. Met het rijk worden gesprekken gevoerd om gezamenlijk een definitie voor lokaal eigendom/financiële participatie te formuleren en uiteindelijk daarvoor de (juridische) kaders te verkennen.

Komende stappen

Hieronder vermelden we een aantal stappen voor het vervolg:

- Terinzagelegging (6 weken) PIP met BKP, met de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze door een ieder;
- Gedurende de terinzagelegging een proefopstelling op het parkeerterrein naast het gemeentehuis;

- Gemeentelijke aandachtspunten:
 - Toetsen BKP aan welstandsbeleid;
 - Draagvlak voor zonnepanelen met direct omwonenden verkennen;
 - Randvoorwaarden projectparticipatie helder krijgen;
 - Komen tot een gezamenlijk participatieplan.
- Vaststelling door Provinciale Staten van het PIP (met in achtnaam van eventuele zienswijzen);
- Aanbesteden van het project aan ontwikkelende partijen;
- Vergunningsverlening door gemeente;
- Realisatie van de Drentse Zonneroute A37.

Zodra het PIP is vastgesteld, is het de bedoeling dat marktpartijen de Drentse Zonneroute A37 gaan realiseren. De ontwikkeling van het park wordt via een openbare marktbenadering (aanbesteding, concessie of gronduitgifte) in de markt gezet. De toekomstige exploitant krijgt een gebruiksrecht om op de gronden zonnepanelen te plaatsen, te onderhouden en te beheren. De aanlegfase is voorzien vanaf 2025.

Op hoofdlijnen akkoord

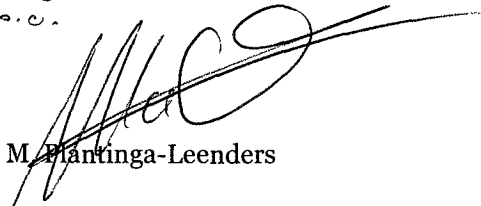
Wij zijn voornemens op hoofdlijnen akkoord te gaan met het PIP en BKP, met als kanttekening dat een aantal zaken nader uitgezocht moeten worden. Dit betreft: toetsen BKP aan de welstandnota gemeente Emmen; draagvlak bij direct omwonenden organiseren d.m.v. een participatieproces; randvoorwaarden voor projectparticipatie/lokaal eigendom uitwerken en borgen in een gezamenlijk participatieplan van de gemeenten Coevorden, Hoogeveen en Emmen.

Wij zijn voornemens de intentieovereenkomst aan te gaan voor de planfase.

Graag vernemen wij u de gevoelens (de zienswijze) van de raad over ons voornemen.

Hoogachtend,
burgemeester en wethouders van Emmen,
de gemeentesecretaris,

b.c.

M. Plantinga-Leenders

de burgemeester,

H.F. van Oosterhout